

افغانستان : بیرون رفتن از دوره انتقال

۱۳-۱۴ سنبله ۱۳۹۴
جلسه هیأت عالیرتبه

WORLD BANK GROUP

اهداف

-
- ارائه اساسات برای بحث آگاهانه در مورد مسائل کلان مالی در جلسه هیأت عالیرتبه
 - بررسی انتظارات و پاسخ دادن به چالش‌های دوره گذار یا انتقال
 - بحث در مورد تأثیر اقتصادی روند گذار
 - ارائه چشم‌انداز بهبود پس از گذار
 - ترسیم اقدامات مربوطه برای آینده نزدیک

پیش از دوره انتقال یا گذار : ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۱

پیشرفت اقتصادی و اجتماعی قابل توجه از جایگاهی بسیار پایین

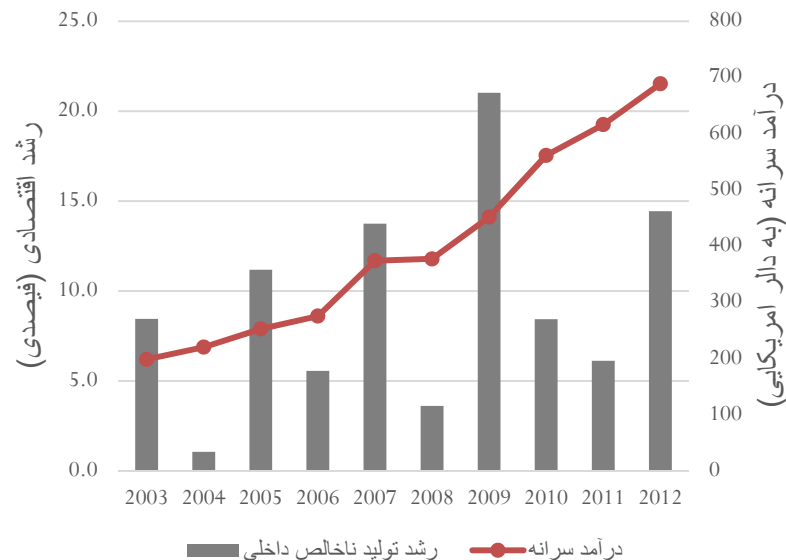
پیشرفت اقتصادی:

- میانگین رشد تولید ناخالص داخلی ۹.۴ درصد در طول ۲۰۰۳-۲۰۱۲
- افزایش درآمد سرانه از ۱۸۶ دلار در سال ۲۰۰۲ به ۶۸۹ دلار در سال ۲۰۱۲
- عواید داخلی از ۲.۶ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۲ به ۱۱.۶ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۱ افزایش یافته است
- بهبود مدیریت مالی عامه امکان افزایش مخارج بودجه را از ۳۰۳ میلیون دلار در سال ۲۰۰۲ به ۴.۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ فراهم کرده است

پیشرفت اجتماعی:

- ثبت نام در مکاتب از یک میلیون نفر (تعداد دختران اندک) در سال ۲۰۰۱ به ۹.۲ میلیون نفر (۳.۶ میلیون دختر) در سال ۲۰۱۳ افزایش یافته است
- دسترسی به منبع آب مناسب از ۲۲ درصد به ۵۰ درصد جمعیت افزایش یافته است
- امید به زندگی (توقع حیات) در طی این مدت افزایش قابل توجهی داشته است
- مرگ و میر مادران بین سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۳ از نصف کمتر شده است

عملکرد رشد در طول این دهه بازسازی چشمگیر بوده است

منبع: اداره مرکزی احصائیه و کارکنان بانک جهانی

چالش‌های دوره انتقال یا گذار ۲۰۱۲-۲۰۱۴

عوامل درون زای گذار

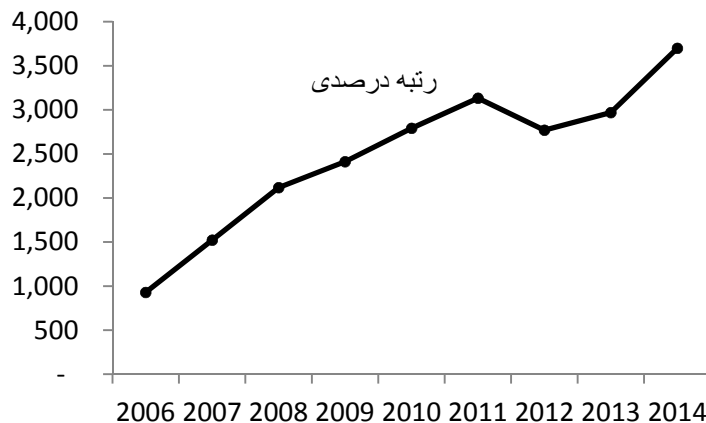
- پیشرفت کند اصلاحات در طول سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴
- روند طولانی انتخابات و تشکیل دولت

عوامل برون زای گذار

- خروج نیروهای بین‌المللی
- کاهش کمک‌ها
- بسته شدن پایگاه‌های نظامی و تأثیر آن بر اقتصاد محلی

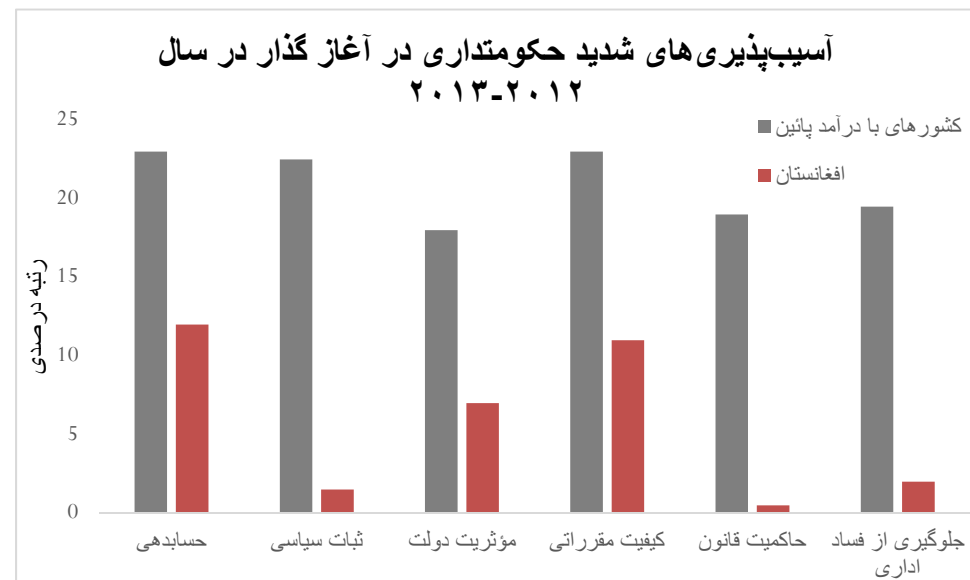
...و جمعیتی که از سطح بالایی جنگ و خشونت متاثر گردیده است

منبع: UNAMA

آسیب‌پذیری‌های شدید حکومتداری در آغاز گذار در سال ۲۰۱۲-۲۰۱۳

منبع: بانک جهانی

پاسخ توکیو و شیکاگو

پائین آمدن مسیر رشد :

انتظار میرفت که سرعت رشد اقتصاد در طول گذار کاهش بیابد. اما انتظار بر این بود که بهبود امنیت و ثبات سیاسی روی هم رفته باعث بهبود اقتصادی در سال ۲۰۱۵ شود، هرچند مسیر رشد اقتصادی در درازمدت پائین تر می بود (یعنی بگونه میانگین ۵ درصد در سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۱۸). رشد اقتصادی بالاتر از آن مشروط بر پیشرفت قوی در اصلاحات و سرمایه‌گذاری در بخش‌های کلیدی اقتصاد نظیر معادن و زراعت بود.

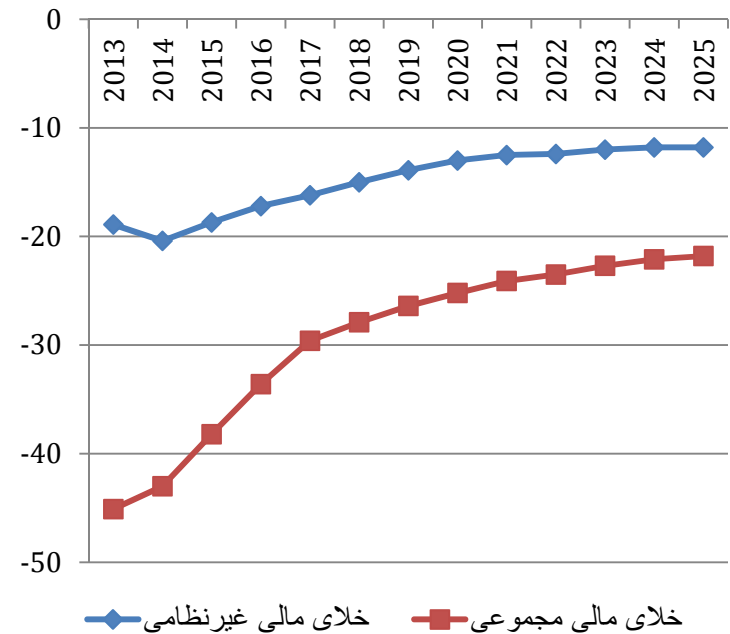
مدیریت خلی مالی :

هزینه‌های امنیتی و نیازمندی‌های توسعه‌ی شدید افغانستان نیازمند ترکیبی از ادامه کمک‌های بلاعوض، بهبود بسیج عواید و مؤثرتر شدن کمک‌ها می‌باشد.

کاهش تأثیر (توکیو و شیکاگو ۲۰۱۲):

کمک‌کنندگان تعهد خود را به پرداخت کمک‌های نظامی و غیرنظامی با ثبات و قابل پیش‌بینی، کمک بیشتر از طریق بودجه، و هماهنگی بهتر با برنامه‌های ملی دارای اولویت اعلام کردند، در حالی که دولت خود را به افزایش اصلاحات برای بلند بردن عواید کشور و تقویت نهادهای دولتی به منظور کاهش اثرات گذار متعهد شد.

تخمین خلی مالی: ۲۰۱۳-۲۰۲۵
(فیصدی تولید ناخالص داخلی)

منبع: بانک جهانی، ۲۰۱۲ (قبل از توکیو و شیکاگو)
توجه: خلی مالی هم به نیازهای مالی مربوط به بودجه و هم خارج از بودجه دولت برای حفظ مسیر هزینه‌های پیش‌بینی شده تا سال ۲۰۲۵ اشاره دارد.

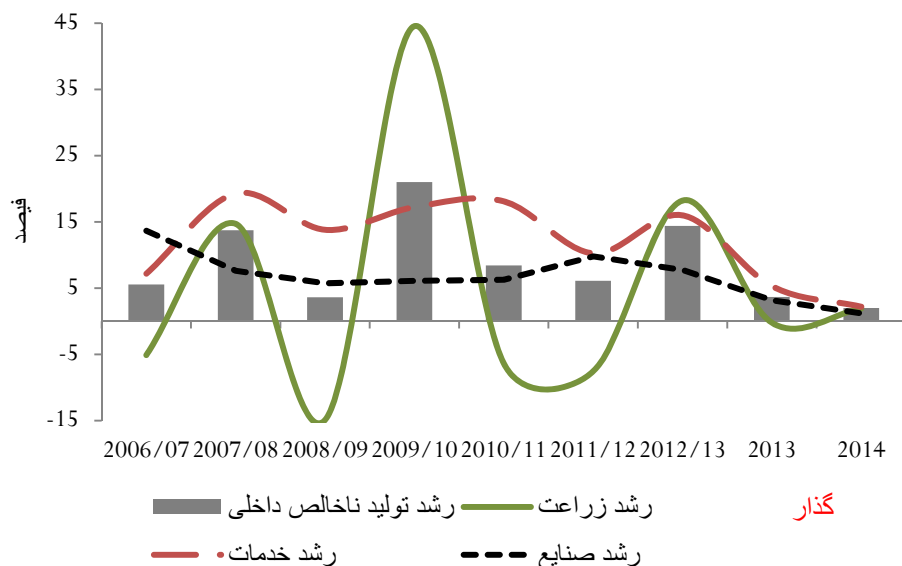
همانطوریکه پیش بینی شده بود رشد در دوره گذار کند شد....

■ رشد حقیقی تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۳ به ۳,۷ درصد کاهش پیدا کرد و در سال ۲۰۱۴ به ۱,۳ درصد رسید.

- کاهش میزان کمک‌ها تقاضا برای خدمات را کاهش داده است
- عدم ثبات سیاسی و پیشرفت کند اصلاحات به شدت بر اطمینان کسب و کار و سرمایه‌گذاری تأثیر گذاشته است

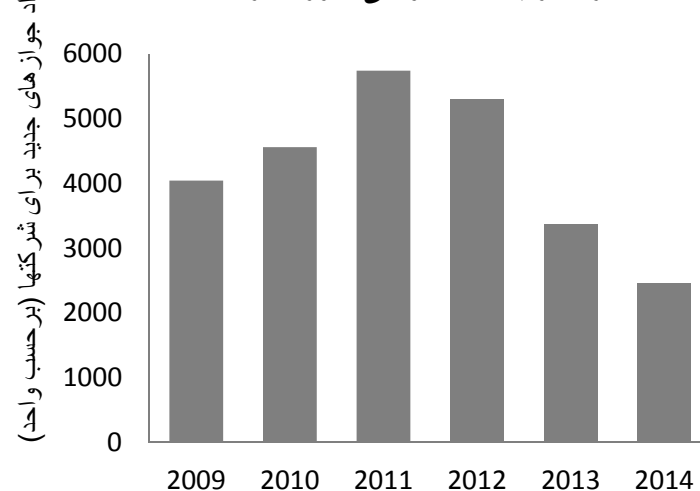
■ فعالیت‌های غیرقانونی افزایش یافته است: از سال ۲۰۱۲ تولید تریاک ۷۲ صد رشد داشته (به ۶۴۰۰ تن در سال ۲۰۱۴ رسیده است)، در حالی که زمین زیر کشت خشخاش ۴۵ درصد افزایش یافته است

رشد اقتصادی به دلیل کاهش تولید در تمامی سکتورهای اقتصادی کاهش یافته است

منبع: اداره احصائیه مرکزی و کارمندان بانک جهانی، ارقام تولید تریاک را شامل نمیشود

ثبت کمتر شرکت‌ها نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری کمتری در بخش خصوصی صورت گرفته است

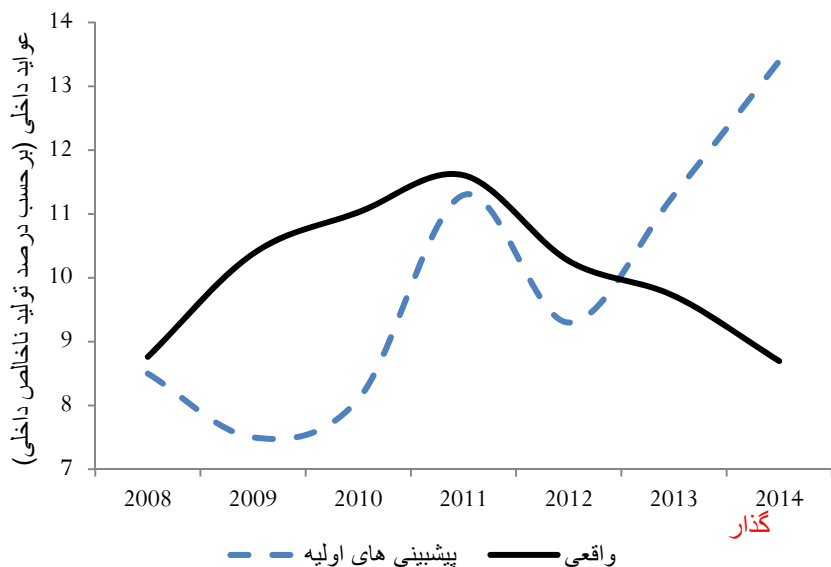

منبع: اداره حمایه سرمایه‌گذاری افغانستان

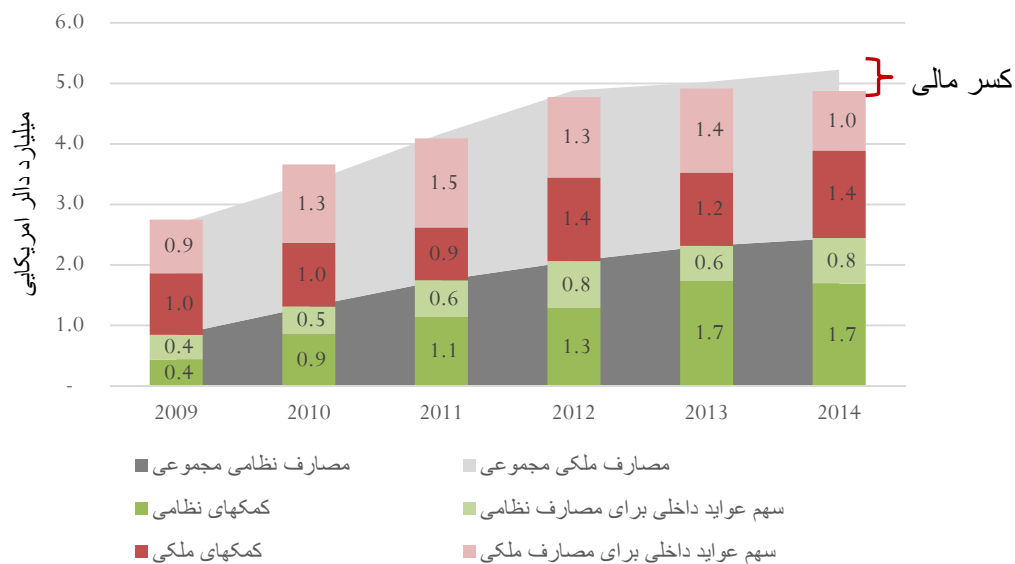
اما آسیب پذیری‌های مالی چشمگیرتر بوده اند...

- عواید داخلی به شدت کاهش یافته و از اوج ۱۱,۶ درصد در سال ۲۰۱۱ به ۸,۷ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴ رسیده که ناشی از کاهش رشد اقتصادی و آسیب پذیری بیشتر حکومتداری بوده است.
- مصارف امنیتی و هزینه حقوق اجتماعی بالاتر.
- بحران مالی سال ۲۰۱۴: کسر مالی حتی پس از در نظر گرفتن کمکهای بودجوی فوق العاده و محدود کردن هزینه‌ها به ۳۵۱ میلیون دلار رسید.

عواید داخلی از اهداف اولیه کمتر شد

هزینه‌های امنیتی بالاتر و عواید کمتر در سال ۲۰۱۴ به کسر مالی منجر گردید

منبع: برآورد کارکنان بانک

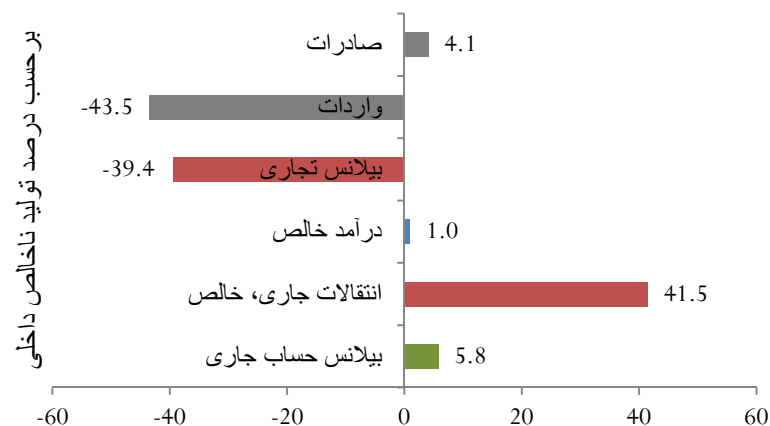
دوره انتقال ثبات اقتصاد کلان را تضعیف نکرد

- با وجودیکه میزان کمک‌های خارجی بین سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۴ کاهش یافته است، اما برای مازاد نگهداشتن حساب جاری و جبران کسر تجاری عظیم حدود ۴۰ درصد تولید ناخالص داخلی کافی بوده است.
- ارزش افغانی نزدیک به ۲۰ درصد بین جنوری ۲۰۱۲ و جون ۲۰۱۵ در برابر دالر آمریکایی کاهش پیدا کرد که عمدتاً به دلیل کمک‌های کمتر و جریان‌های کمتر سرمایه خالص بود. کاهش قیمت‌های جهانی کالا و کاهش تقاضای داخلی اثر کاهش نرخ مبادله را بر تورم مهار کرد.

■ میزان ذخایر ارزی مناسب بوده و از ۶ میلیارد دالر در اوایل سال ۲۰۱۲ به بیش از ۷ میلیارد دالر در اواسط سال ۲۰۱۵ رشد یافته است.

■ در صورت فقدان منابع جدید برای جریان‌های ورودی سرمایه (درآمدهای صادراتی، حواله‌ها، سرمایه گذاری مستقیم خارجی) و ادامه وابستگی به واردات، ممکن است بیلانس پرداخت‌ها در آینده با خطر مواجه شود.

جریان‌های ورودی کمک‌های خارجی برای تمویل کسر تجاری عظیم در سال ۲۰۱۴ پرداخته است

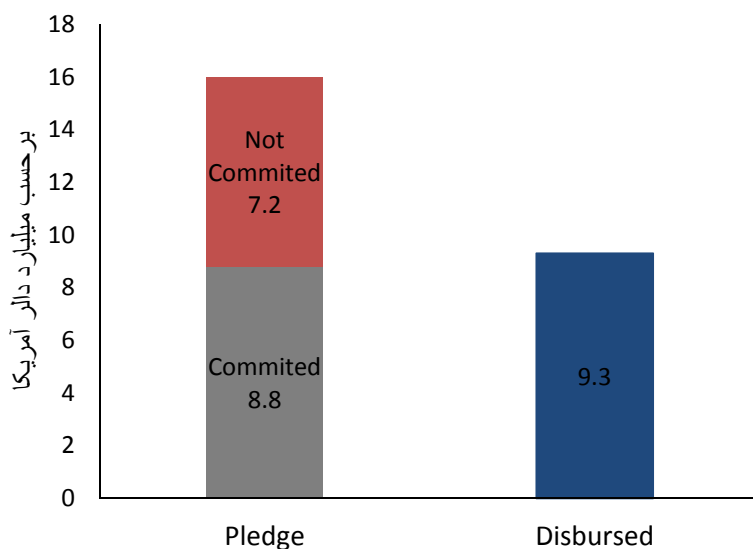

منبع: تخمین کارمندان صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی

در حالی که چالش‌ها باقی مانده‌اند، در واقع ارائه کمک بهبود یافته است .

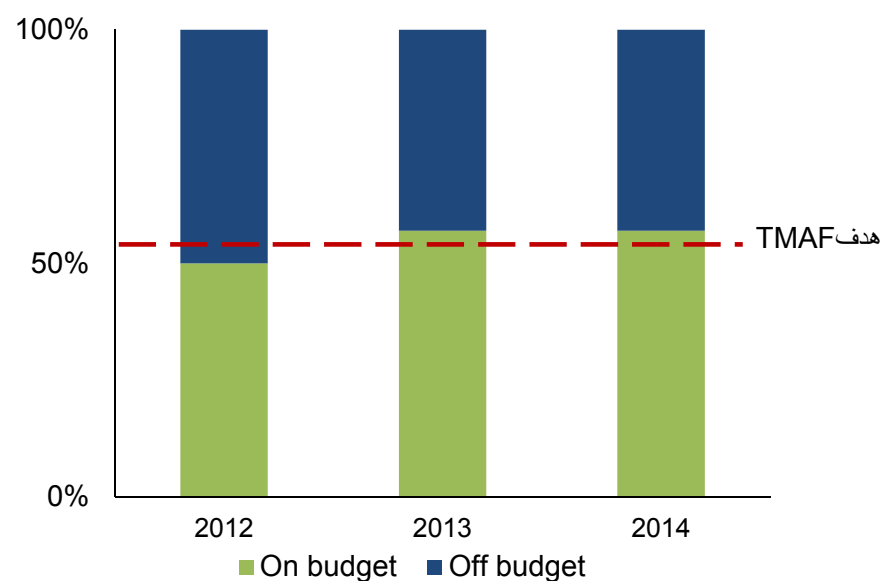
- به نظر می‌رسد پرداخت کمکها با تعهدات توکیو (TMAF) سازگار باشد.
- هدف رسیدن به اجرا شدن ۵۰ درصد تمام کمک از طریق بودجه تحقق یافته است.
- کمک‌های مالی اختیاری تر شده اند. کمک‌های مالی اختیاری از ۶۲ در صد کل کمک به بودجه در سال ۲۰۱۲ به ۶۶ درصد در سال ۲۰۱۴ افزایش یافته است.
- هماهنگی کمک‌ها با اولویت‌های دولت همچنان مشکل‌آفرین است.

بیش از نیمی از تعهدات TMAF برآورده و پرداخت شده است

منبع : وزارت مالیه

در مجموع، در حال حاضر بیش از ۵۰ درصد از کمک‌ها به بودجه صورت می‌گیرد

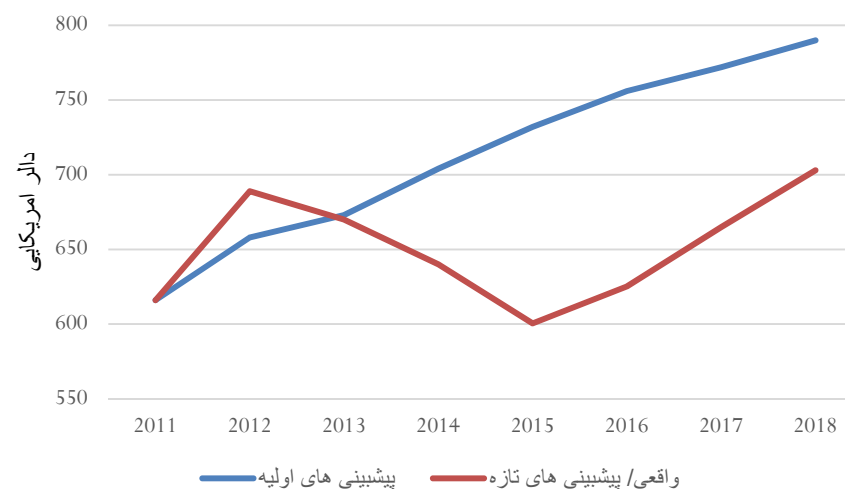
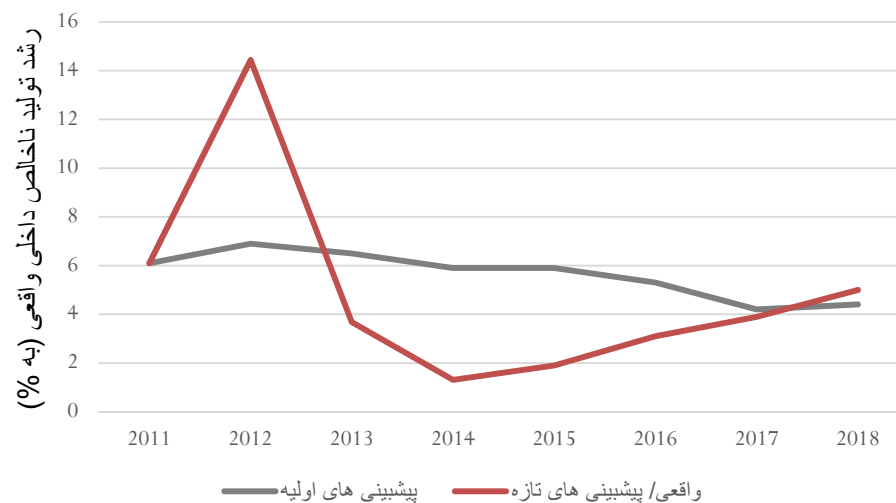
منبع : وزارت مالیه

پس از دوره گذار ۲۰۱۵-۲۰۱۸ : بیرون آمدن از روند انتقال بسیار کندتر بوده

- در سال ۲۰۱۵ اقتصاد چنانکه انتظار می‌رفت بهبود نیافت. افزایش نا امنی، ادامه بی ثباتی سیاسی و اصلاحات جلو سرمایه‌گذاری را گرفته است.
- انتظار می‌رود رشد در میان‌مدت کند باقی بماند. رشد حقیقی تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۵ به میزان ۱,۹ درصد پیش‌بینی شده است.
- بهبود کند اقتصادی پیامدهایی را در درازمدت دارد: با توجه به رشد کنونی نفوس، در حال حاضر کم کردن و از بین بردن شکاف درآمد به رشد بسیار بالاتری نیاز دارد.

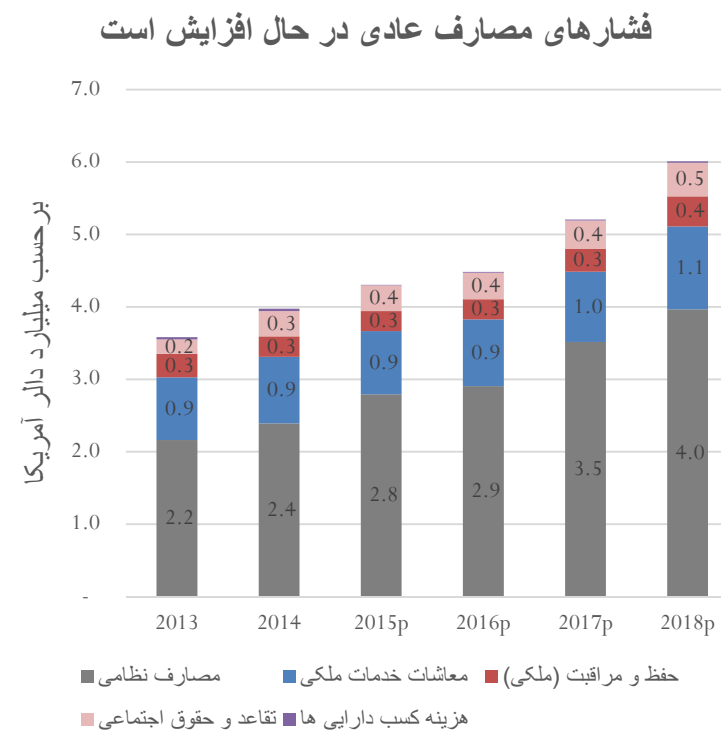
اکنون افزایش درآمد سرانه در آینده به نرخ رشد بالاتری نیاز دارد

بهبود اقتصادی کندتر از حد انتظار است

روند مالی به دلیل فشارهای مصارف بلند همچنان چالش برانگیز است...

- مصارف امنیتی از پیش‌بینی‌های اولیه شیکاگو فراتر رفته است. سهم دولت برای تمویل مصارف نظامی از ۵۸۳ میلیون دلار در سال ۲۰۱۳ به ۷۵۴ میلیون دلار در سال ۲۰۱۴ افزایش یافته است، که بیش از تعهد شیکاگو (۵۰۰ میلیون دلار) است.
- ستراتیژی کنونی بخش امنیتی حاکی از افزایش عملیات امنیتی با تأمین مالی از طریق بودجه است.
- فشارهای افزایش هزینه‌های بازنشستگی یا تقاعد و رشد حقوقی خانواده‌های شهدا و معلولین در میان‌مدت افزایش می‌یابد.
- معاش و دستمزد همچنان بخش قابل توجهی از بودجه دولت را به خود اختصاص خواهد داد. هنوز برنامه‌ریزی خدمات ملکی بر ملاحظات پایداری مالی مبتنی نیست.

و جمع‌آوری عواید پایین بوده و عواید بالقوه دولت محدود است.

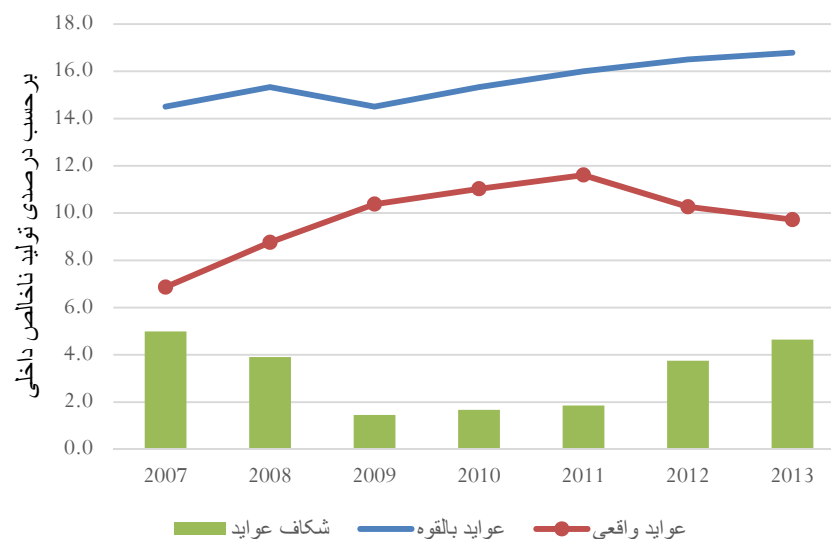
انتظار می‌رود میزان عواید داخلی در تناسب با تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۵ افزایش یابد، اما همچنان پایین‌تر از سطح سال ۲۰۱۱ خواهد ماند.

تجزیه و تحلیل جدید نشان می‌دهد که اصلاحات مالیاتی و تلاش برای تطبیق و اجرای آن می‌تواند میزان عواید داخلی را معادل ۴-۵ درصد تولید ناخالص داخلی (شکاف عواید) افزایش دهد.

کل عواید بالقوه اقتصادی – که با توجه به ساختار اقتصادی و ویژگی‌های فعلی کشور می‌تواند از طریق سیاست‌های مالیاتی و مدیریت بهتر حاصل شود – در حدود ۱۶ درصد تولید ناخالص داخلی برآورد شده است. این میزان در مقایسه با نیازهای تأمین مالی بلندمدت افغانستان ناکافی است.

افزایش بیشتر عواید بالقوه نیاز به بهره‌گیری از منابع جدید رشد و سرمایه‌گذاری دارد.

عواید تا هنوز به سطح بالقوه آن نرسیده است

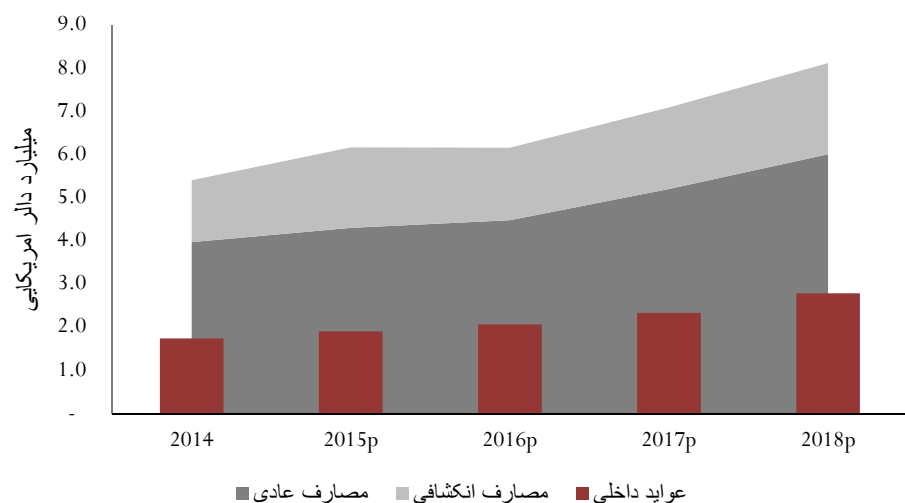

منبع: برآورد کارکنان بانک جهانی

نیازهای تأمین مالی میان مدت افزایش یافته است

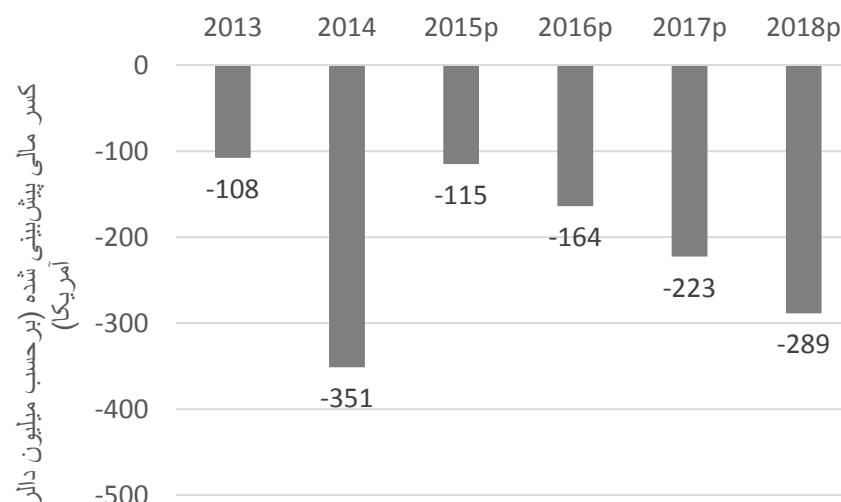
- بودجه سال ۲۰۱۵ واقع‌گرایانه تر بوده و تلاش‌های زیادی را برای جلوگیری از مصارف بیشتر از طریق پیاده‌سازی اقدامات مقرون به صرفه‌جویی و افزایش عواید نشان می‌دهد.
- چشم‌انداز عواید کمتر، همراه با فشارهای مصارف بالاتر، کسر مالی پیش‌بینی شده در میان مدت را تعمیق بخشیده است. تعهدات بالاتر برای کمک‌های مالی (اختیاری) یا تعدیل‌های مالی بیشتر به منظور متعادل کردن بودجه الزامی است.
- اگر وضعیت امنیتی بهبود نیابد، ادغام مصارف بسیار دشوار خواهد بود و فضای بسیار محدود برای کاهش فقر و توسعه را از این هم تنگ تر خواهد کرد.

عواید داخلی تنها حدود یک‌سوم کل مصارف را تأمین می‌کنند

منبع: پیش‌بینی‌های کارکنان بانک جهانی

خطرات مالی و نیازهای تعدیلی افزایش یافته است

منبع: پیش‌بینی‌های کارکنان بانک جهانی

حرکت جدید در زمینه اصلاحات کلان مالی

تعداد قابل توجه طرح‌های اصلاحات بزرگ و فراگیر همراه تا تعهدات شرکای بین‌المللی برنامه‌ریزی شده است:

برنامه تشویقی صندوق بازسازی افغانستان ۲۰۱۵-۲۰۱۷

- مدیریت منابع بشری، تطبیق قوانین و روندهای تجاری در اداره گمرکات و مالیات
- هماهنگی سیاست‌های مالیاتی و قوانین مالیاتی
- طراحی و ارائه سیستم حقوق بازنشستگی و اجتماعی
- مدیریت اراضی و زمین
- جوازدهی و ثبت کسب و کار
- تمرکززدایی مالی و بودجه‌بندی ولایتی
- تقویت ابزارهای پاسخگویی به جامعه مدنی، مکانیزم‌های پیگیری تقنینی

برنامه صندوق بین‌المللی پول ۲۰۱۵

- اقدامات جدید مالیاتی برای سال ۲۰۱۵
- نظارت و مقررات بانکی
- قانون بانکداری جدید
- تقویت چارچوب قانونی مبارزه با پولشویی و تمویل هراس‌افگنی
- توسعه بازار مالی: قانون صکوک و مبادله ثانویه ابزارهای مالی موجود
- خصوصی‌سازی نئی کابل بانک
- مدیریت مالیاتی
- نظام مالی برای منابع طبیعی
- اصلاحات مدیریت مالی عامه
- تلاش‌های مبارزه با فساد

خودکفایی از طریق چهارچوب حسابدهی متقابل (SMAF) (۲۰۱۵)

- سیستم‌های ملکی تدارکات و شفافیت مالی و پاسخگویی در وزارتخانه‌های امنیتی
- اصلاحات انتخاباتی
- اقدامات ضدفساد و اصلاحات خدمات ملکی
- سیاست بودجه‌بندی ولایتی
- مدیریت مالیاتی
- پرداخت‌های الکترونیکی در گمرک
- دور دوم اصلاحات مدیریت مالی عامه
- چارچوب بودجه چندساله
- اصلاحات فضای سرمایه‌گذاری و چارچوب نظارتی برای مشارکت دولتی- خصوصی

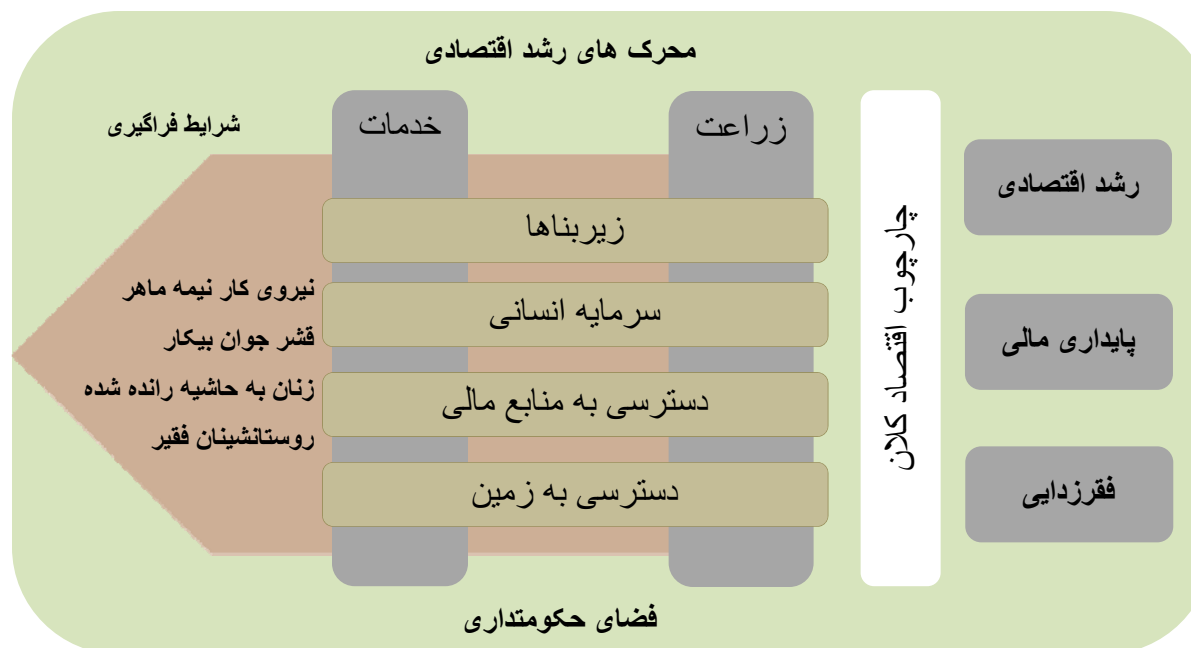
توجه: برنامه‌های دوجانبه کشورهای انفرادی با دولت در اینجا ذکر نشده‌اند

کاهش نا امنی و بی باوری (وضعیت شکننده) یک تلاش بلند مدت است...

اجتماعی و دیموگرافی	جنگ و نا امنی	دولت، نهادهای سیاسی و حکومتداری ضعیف	
<ul style="list-style-type: none"> تفرق قومی در اثر جنگ بدتر شده است مسائل جنسیتی، خطر بازگشت پناهندگان ممکن است تنش‌ها را افزایش دهد جمعیت زیاد و رشد نیروی کار شهرنشینی سریع 	<ul style="list-style-type: none"> شورش و هراس افگنی درگیری‌های محلی دخالت ژئوپولیتیک توسط کشورهای خارجی و درگیری‌های نیابتی؛ محصور بودن در خشکه، سرزمین کوهستانی با فعالیت‌های غیرقانونی منطقه‌یی؛ هزینه و تلفات بالای نیروهای ملی امنیتی افغان 	<ul style="list-style-type: none"> نهادهای سیاسی نوپا چانه‌زنی درونی نخبگان رقابت بر سر منابع اندک (زمین) فساد و روشهای حمایت سیاسی حاکمیت محلی ضعیف و به میان آمدن خدمات ملکی ثانویه 	<p>محرك‌های شکنندگی</p>
<ul style="list-style-type: none"> سرمایه اجتماعی « پیوستگی محلی»، خستگی از جنگ کارآفرینی، جمعیت متحرک تغییر نسل انسجام اجتماعی پیوند جهانی و تحرک پیشرفت در شاخص‌های اجتماعی کاهش شکاف جنسیتی 	<ul style="list-style-type: none"> ثبات و همگرایی منطقی توافق صلح و تمامیت ارضی استراتژی بخش امنیتی مقرون به صرفه جویی و واقع‌بینانه پیشرفت جغرافیای سیاسی منطقه‌ای مزایای متعدد را در پی خواهد داشت 	<ul style="list-style-type: none"> تقویت ظرفیت دولت و نهادهای سیاسی اصلاحات قانونی عینی شیوه‌های پاسخگویی سیاسی قوی‌تر مدل رشد اقتصادی قوی و واقع‌گرایانه مبارزه با فساد 	<p>عوامل احتمالی ثبات</p>

...همچنانکه موجب تقویت رشد فراگیر نیز می‌شود

- بهبود زیرساخت‌ها، سرمایه انسانی، دسترسی به زمین و منابع مالی، و فضای سرمایه‌گذاری باعث ایجاد اشتغال و رشد در کل بخش‌ها می‌گردد.
- کشاورزی: تمرکز بر آینده از محصولات زراعتی که در اولویت بوده و بیشترین ظرفیت را برای رشد و اشتغال دارا می‌باشند؛ از جمله: گندم آبی، محصولات باغی، مالداری، و صنایع فرآوری زراعتی.
- شگوفا کردن پتانسیل سکتور معادن نیازمند چارچوب قانونی مناسب و همچنین تأمین وجوه مالی برای زیرساخت‌های لازم است
- همگرایی منطقه‌یی و مهاجرت می‌تواند نقش مهمی بازی کند، اما چشم‌انداز هر دو به عوامل خارجی بستگی دارد و کمتر قابل پیش‌بینی است.

کاهش فشارهای اشتغال و فقر

- افغانستان هنوز هم یکی از فقیرترین کشورهای جهان است، که ۳۵.۸ درصد جمعیت در سال ۱۳۹۰ زیر خط فقر زندگی می‌کردند، و بیش از نیمی از جمعیت آسیب‌پذیر هستند.
- نتایج اولیه سروی خانوار (ALCS) ۱۳۹۲ نشان می‌دهد که میزان فقر به دلیل بدتر شدن وضع امنیتی و فرصت‌های بازار کار بلند رفته است.
- روندهای جمعیتی نشان می‌دهد که هر سال ۴۰۰،۰۰۰ نفر جوان وارد نیروی کار می‌شوند.
- چشم‌انداز رشد میان‌مدت مطلوب نیست: کند شدن رشد اقتصادی و چالش‌های پیش روی ارائه خدمات به احتمال زیاد انباشت سرمایه انسانی (مانند تعلیم و تربیه)، چشم‌انداز رشد اقتصادی و فقرزدایی را تضعیف و کاهش می‌بخشد.
- گسترش انتقالات پولی مستقیم به خانوارها و طرح‌های بیمه می‌تواند آسیب‌پذیری فقرا را کاهش دهد، و موجب افزایش سرمایه‌گذاری مولد در سطح خانوار شود
- سرمایه‌گذاری در سوادآموزی و مهارت‌های بزرگسالان می‌تواند موجب تحرک و بهره‌وری نیروی کار موجود، بهبود افزایش مشارکت فقرا در فرآیند رشد، و تجهیز بهتر آنها برای شرکت در برنامه‌های جامعه مدنی گردد.

از جلسه هیأت عالی‌رتبه تا نشست سال ۲۰۱۶ وزیران: چالش‌های فوری

بیان نیازهای مربوط به کمک‌های نظامی و انکشافی

- ستراتیژی امنیت افغانستان و تعهدات مربوطه باید در پرتو تغییرات در وضعیت امنیتی و مفروضات واقعی رشد و پیشرفت‌های مالی مورد بازنگری قرار گیرد.
- تعهدات مربوط به تأمین مالی بودجه انکشافی به احتمال زیاد باید حداقل در سطح فعلی باقی بماند. از طریق تغییرات بیشتر در ارائه کمک و برنامه‌ریزی به چه چیزهایی می‌توان دست پیدا کرد؟
- لازم است ستراتیژی توسعه ملی جدید جهت‌گیری واضح‌تری را برای کمک‌کنندگان مالی فراهم کند.

بازگرداندن اعتماد بخش خصوصی و تحریک سرمایه‌گذاری هم‌اکنون

- نه تنها کمک‌ها، بلکه فرصت‌های سرمایه‌گذاری نیز چشم‌انداز رشد افغانستان را تعیین خواهد کرد.
- اصلاحات فعلی روی دست به احتمال زیاد تأثیر مثبت خود را در دراز مدت نشان می‌دهند. اما اصلاحات بنا به ماهیت خود می‌توانند در کوتاه‌مدت اختلال ایجاد کنند. افغانستان از این بیشتر نمی‌تواند سرمایه‌گذاری‌ها را از طریق اثرات ناخواسته یا سیاست‌ها ناهماهنگ از دست دهد. گفت‌وگو، مشاوره و ارتباطات نزدیک با سکتور خصوصی و متشبهین در تمامی عرصه‌های کلیدی اصلاحات مؤثر و حیاتی خواهد بود.
- فقدان قابل پیش‌بینی بودن سیاست‌ها در شرایط فعلی، تصمیمات سرمایه‌گذاری بلندمدت ستراتیژیک را به تعویق می‌اندازد. تدوین چشم‌انداز و سیاست دولت در زمینه توسعه اقتصادی می‌تواند قابلیت پیش‌بینی را بهبود بخشیده و راهنمایی بهتری برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم کند.

از جلسه هیأت عالی‌رتبه تا نشست سال ۲۰۱۶ وزیران: چالش‌های فوری

گشایش فضای مالی برای گسترش برنامه های مصونیت اجتماعی

- بدون تأمین مالی بیشتر، تنها راه برای کاهش فقر در کوتاه‌مدت این است که مداخلات توسعه کنونی را مجدداً برنامه‌ریزی نمود.
- کشف فرصت‌های مربوط به برنامه های ایمنی اجتماعی، از جمله انتقالات مستقیم پول به خانوارها، و طرح‌های آموزش بزرگسالان دارای تأثیر مستقیمی بر خانواده‌های فقیر به منظور تقویت ارائه خدمات و انسجام اجتماعی است.

دستیابی به نتایج متوقعه از اصلاحات

- برنامه‌های اخیر و اهداف آرزومندانه اصلاحات دلگرم‌کننده است، اما حالا لازم است که با قوت تمام اجرا شوند.
- رعایت کنترل‌های محتاطانه درخصوص هزینه‌های اصلی. لازم است برخی تلاش‌ها، از جمله تهیه سوخت به‌طور مرکزی و همراه با کنترل‌های بالاتر، به منظور صرفه‌جویی در هزینه‌های امنیتی افزایش یابد.
- بررسی منافع تثبیت شده نیازمند پشتیبانی سیاسی در سطح بالا و همچنین حس عملگرایی بوده و نیاز به اعتمادسازی در طول مسیر دارد.